

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasilo Udruženja Jugoslov. Učiteljstva — Poverjeništvu Ljubljana.

Vse pisave, v oceno poslane knjige itd. se pošiljati samo na naslov:

Uredništvo Učiteljskega Tovariša
v Ljubljani, Frančiškanska ul. 6

Rokopisov ne vračamo.

Vse pošiljatve je pošiljati fr.-nko.

Učiteljski Tovariš izhaja vsak četrtek pop. Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje.

Za neorganizirane 100 — K, za naročnike v inozemstvu 140 — K letno. Posamezna številka po K 2—.

Za reklamne novice, pojasnila, poslana, raspise služb je plačati po 1 K za vsako petit-vrsto. Priloge stanejo poleg poštneine še 50 K.

Telefon uredništva št. 212.

Za oglasila je plačati od enostolpne petit-vrste, če se tiska enkrat . . . 2 K — vin. dvakrat . . . 1 : 50 za nadaljnja uvrčenja od petit-vrste po 60 vin. Oznanila sprejema Učiteljska tiskarna.

Članstvo ljubljanskega Poverjeništvu UJU ima s članarino tudi že plačano naročnino, torej ni treba članstvu naročnine posebe plačevati.

Naročnino, reklamacije, t. j. vse administrativne stvari, je pošiljati samo na naslov:

Upravništvo Učiteljskega Tovariša
v Ljubljani, Frančiškanska ulica 6/3

Poštni čekovni urad št. 11.197.

Reklama tje se proste poštnine

UČIT. TOVARIŠ.

Še za Družbo!

Vi, ki ste bili stebri Ciril Metodove Družbe; vi, ki ste nosili idejo narodne obrambe med narod; vi, ki ste rešili tisoče in tisoče naše dece iz žrela potujčevanja — kje ste? Še živite, še delujete, a vaše agilno delo se je obrnilo drugam!

Ali Družbe ni več, ali več ne deluje? Še deluje! a pred njeno delo je padel železen zastor, ki nam zakriva njeno delovanje. Prišel bo pa dan, ko se bo dvignil ta zastor in mi bomo videli na pozornici sad njenega dela, ki bo večje in važnejše od preteklega, a tudi zvezano s še večjimi žrtvami!

Dohodki Družbe so se pa po prevratu sila zmanjšali, dasi so se njeni izdatki ogromno povečali in je vedno več rok, ki se stezajo do nje po pomoč in vedno več src, ki so potrebna njene pomoči.

Narod misli, da je sedaj delo Družbe končano, ko smo osvobodeni in je dolžnost države, nositi sedaj breme narodne obrambe, da ohranimo naš element izven mej pri narodni zavesti. Popolnoma napačno je to mnenje, ker so državi bolj vezane roke kot Družbi. — Družba nam je neobhodno potrebna!

To je treba narodu pojasniti!

Poživeti je potreba za to zopet delovanje Ciril Metodovih podružnic in tudi z nabiralniki zopet na dan!

Delovanje Družbe nam bo potrebno še desetletja, zato je potreba vzgojiti tudi nov naraščaj narodno - obrambnih delavcev. Vzgojiti jih moramo, da bodo polni zavesti prinesli novega življenja našim narodno - obrambnim društvom. In najlepša prilika za to se nam nudi v šoli!

Pred seboj imamo kopo nežnih src, katere treba vzgajati v narodno zavedne domoljube. Zlasti v nekatere šole je pa vstopilo mnogo dece, katero je poglavo kruto sovraštvo in pohlep po naši lepi zemlji z njihove rodne grude. Vzgojimo jih v Janičarje! Že pri pogledu na te malčke se spomnimo nehoti, da so in bi

imeli v svojem rojstnem kraju dovolj prilike izobraževati se, spomnimo se pa tudi one Družbe, ki je že dolgo dobo delovala na spornih mejah z probudo našega naroda. Komur je pri srcu naša mladina in se je zanimal za njeno izobrazbo, se bo dobro spomnil, kaj je storila Družba sv. Cirila in Metoda s svojimi šolami tam, kjer je pretela pohlepna tujčeva roka, da nam iztrga iz naročja našo mladino.

In ta Družba ima danes vršiti to vzvišeno nalogo še v velikq večji meri. Vsak pa ve, da potrebuje zato ogromnih sredstev.

Ali bi ji ne mogli pomagati?

Ali bi ne mogli navajati naše mladine, da spoznava in občuduje železno energijo te Družbe, katera nam je reševala iz povodnji nemške in italijanske pohlepnosti našo zemljo, našo deco, našo bodočnost? Ali ne bo rodila ta hvaležnost misli da je potreba to kulturno ognjišče podpirati z vsemi silami?

Kaj bi ne moglo voditi učiteljstvo zbirki v Družbi sv. Cirila in Metoda?

Po priliki znamk. Silno veselje imajo otroci s tem zlasti danes, ko kroži toliko raznih vrst znamk, bodisi naših kot tujih. S spretno besedo doseže učitelj lahko vsaj lep uspeh.

S kako vneto otroci zbirajo! Kako se jim iskre oči, ko donajajo znamke: »Za Družbo!«

Vzgoja za narodno - obrambno delo je še več vredna od znamk!

Redkeje se dobi štanioljni papir, a kjer je mogoče, naj bi birali in tega.

Rabite v šoli »Ciril-Methodove« svinčnike in drugo!

Tako bomo vzgajali deco v ljubezni in hvaležnosti do one Družbe, ki ni in ne bo pozabila onih naših dragih, katere oklepa tujčevo zatiranje; vzgojili bomo rodove, ki bodo še iskreneje vzljubili to našo leno zemljo, in bodo nosili v sebi ter znali vcepiti tudi drugim čut dolžnosti, kadar jih zove domovina.

Storili bomo svojo — dolžnost!

Naše delo.

Človek, ki dela vestno in pošteno in z ljubeznijo, je ponosen na svoje delo. Zaveda se, da je ustvarjal s sokom svoje mladosti, z zanosom svojih misli.

A težko je življenjske poštenega človeka, osobito, če je za nameček še ponosen na svoje poštenje! Zakaj vsi, ki mu niso enaki v teh dveh kočljivih lastnostih — in teh je mnogo! — vsi se zbežijo, da ga sodijo in tepejo zaradi njih.

Tako se je zgodilo tudi nam. Delali smo vestno in pošteno in z ljubeznijo za narod in domovino. Vse, kar je bilo najboljšega v nas, smo položili v svoje delo, v deco. In pri vsem tem še nismo bili preveč ponosni; komaj na dnu duše, v tistem veselju, se je skromno skrivala naš ponos. Pripomogli smo, da se je skupno delo — osvobodjenje naroda in domovine — srečno dovršilo.

A čujte in strmite! Komaj da smo se dodobrega oddehnili od mōre, ki nas je tlačila stoletja in smo si napolnili pljuča s čistim, svobodnim zrakom, da bi z novimi silami in še z večjim veseljem nadaljevali svoje delo, glejte, prišli so ne pričakovano — sodniki, da sodijo nas in naše delo. Saj ste vsi čitali in čitate njihove sodbe in obsodbe! Različne stranke so se zedinile da nas sodijo in oblatijo.

Nikakor se mi ne zdi vredno zbirati in pobirati puščice, ki nas niso niti zalede, niti ranile, niti nam zagrenile veselja do dela tako, da bi se čutili dolžne izpremeniti smernice, po katerih smo oprezno stopali v prejšnjih težkih časih in po katerih ponosno stopamo sedaj, ko nam sije solnce svobode.

Toda živo se zavedamo vzvišenosti in resnobne in težkosti svojega dela, zato ga ne pustimo skruniti od nikogar! Zavedamo se, da nam izročajo starši različne misljenja svojo lastno kri, svoje otroke, da iz njih ustvarimo ljudi mehkega srca, a poštenega mišljenja in po resnici hrepenečeva duha! Vemo, da nam domovina izroča zrnje svoje sreče in blagostanja. Vemo, da imamo pred sabo komaj vzklili rod človeštva, ki bo moral trpeti enake bridkosti in krivice, kakor vsi nešteti pred njim; in tudi na to ga moramo s previdno besedo pripraviti.

Vsega tega se zavedamo in po tej naši zavesti je prikrojen načrt našega dela.

Vsak človek vzljubi delo, ki ga opravlja dalje časa, pa če je njegovo delo še tako težavno in naporno. A kako bi ne vzljubili mi dece, ki nam je izročena? — Stopiš v šolsko sobo: same žive, zvedave oči, usta na smeh, srce pri igračah, a misli dobra polovica doma,

Naše draginjske doklade.

Narodni poslanec, prof. Reisner, pri naša v »Našem Glasu« o tem poročilo, iz katerega posnemamo sledeče:

Na sestankih v Mariboru, Celju, Kranju in Kočevju sem obrazložil novi načrt in pojasnil vse težkoče, zakaj se celo »uradniško vprašanje« tako počasi razvija.

V tem času je bil zakonski načrt v pododborih in komisijah v fin. min. vsestransko predelan. Če bi bilo treba samo še glasovati z »da« ali »ne«, bi bil načrt takoj sprejet. Sedaj pa ne gre več za to, temveč se mora določiti, koliko to stane in odkod vzeti kritje. V tem pogledu so nastale velikanske težave. Skupščina ne dela, o rednem budžetu se ne razpravlja. V »dvanajstini« za januar, pravijo, je treba za projektirani večji izdatek dobiti kritje s črtanjem drugih postavk v skupni enaki višini. Kako bo to vprašanje rešeno, se danes ne da reči. Ker pa so vsi merodajni faktorji podučeni o tem, da se to pokritje najti mora, ker lahko nastanejo sicer posledice, ki bi bile v kvar naši državi, trdno upam, da bo izgotovljeni načrt postal zakon s 1. januarjem, dasi seveda danes tega kot absolutno gotovost se ne morem izreči.

Iz načrta samega navajam samo najvažnejše točke in samo one postavke, ki zadenejo nas v Sloveniji.

Kraji Slovenije so stali v najnižjih razredih. Dvomim, da bi se za sedaj dala doseči kaka premaknitev v višji razred!

Skuparinske dnevnice uradnikov so:

Skuparinski razred

Letna plača	IV	V
do 2999	22	20
od 3000—4999	24	22
od 5000—7499	26	24
od 7500—8999	29	27
od 9000	32	30

Poduradniki dobijo dnevnicu po 16 din. sluge dobivajo dnevnicu po 14 din.

Uradniški vpokojenci

s penzijo do 2999 K dnevnicu po 13 din. s penzijo od 3000 K dnevnicu po 17 din. s penzijo do 2999 D dnevnicu po 10 din. s penzijo od 3000 D dnevnicu po 11 din.

slabša pri tvojih besedah. Sama nemirnost in otroška radovednost, ki ti je še najbolj hvaležna, če jo s šaljivo besedo pripraviš v smeh. — Nj v teh srečnih, mladih dušah, da bi začeli netiti strankarsko strast, ki tako rada in tako lahko zvoči na kriva pota in v nesrečo! Tem našim srcem da bi ubili Boga, onega dobrega, pravičnega, ki pošilja kazen za vse hudo in plačilo za vse dobro? Ah, ne, saj jih le blagrujemo za vse to in čim dalje ostanejo otroci, tem ljubši so nam, tem svetjšje je naše delo!

Saj vsi vedo, da je tako, kot ljudje in kot starši; le kot strankarjem jim hodimo s svojim vzgojnim delom navskriž.

Naporno je učiteljsko delo. Veliko, veliko idealov si mora vzeti v ta stan človek s seboj, da podpira z njimi sam sebe pri svojem delu, dokler niso izčrpane vse njegove moči. Toda naši strogi sodniki so — res se glasi skoro neverjetno — še bogatejši idealov nego mi! Oni hočejo, da je tudi delavec in ne samo delo po njihovem okusu!

Kam drvite vsi vi, ki razbirate pomembnih črk iz našega zasebnega mišljenja? Česa hočete od nas? Da vam vzgojimo trezne in poštene ljudi ali da vam podnetimo mlada srca s sovraštvom do vsega in vseh, s katerimi se ne strinjate? Ali hočete učiteljev ali političnih

Ostali penzioneri

s kronsko penzijo dnevnicu po 9 din. z dinarsko penzijo dnevnicu po 8 din.

Uslužbenec, ki je na bolniškem dopustu, dobiva skozi eno leto iste dnevnicke kakor v aktivnosti, po preteku enega leta dobiva penzionerske dnevnicke.

Vpokojeenci, ki so bili vpokojeni po polni službeni dobi, dobivajo iste dnevnicke kakor rjih aktivni tovariši.

Vpokojenec, ki je zaposlen v državni službi, dobiva iste prejemke, kakor če bi bil reaktiviran.

Donesek k učiteljskemu socijalnemu vprašanju.

(Referat na zbor. ljub. uč. dr.)

Učiteljska organizacija je izvedla v stanovskem oziru mnog korak in dosegla mnogo uspehov; zdi se nam pa, da bi bil čas, da stori organizacija tudi neobhodno potrebne korake za zboljšanje nekaterih socijalnih vprašanj učiteljstva sploh. V mislih imam tri točke, ki naj bodo predmet današnjega zborovanja. Te tri točke so: 1. Zdravstveni odnošaji učiteljstva. 2. Pogrebno vprašanje. 3. Zdravljenje učiteljstva v državnih zdravstvenih institutih.

1. Imamo plače, za katere so nas nedavno zavidali državni uradniki; toda kako visoko segajo v dobrobit in brezskrbnost učiteljstva, nam je vsem jasno. Pri tej draginji, nizki valuti ter splošni brezskrbnosti ne moremo pričakovati v kratki dobi ničesar boljšega. Naša plača nam ne zadostuje niti za prehrano, kaj še li za obleko; gorje pa onemu, ki ga zaloti danes bolezen.

V mestih, kjer je zdravnik pri rokah, bodi, tu ti zdravnik iz usmiljenja še kaj pomaga; toda gorje onim, ki so po cele ure oddaljeni od zdravnika. Tem velja: Petri, leži, morebiti zmaga narava, če ne. Bog s teboj! — Tovarištvu, mukepolni so taki občutki in kriče po odpočitju. Premišljal sem zadevo, in prišel do zaključka, da se mora v oglede temu nekaj ukreniti.

Delavcev? Delo prvih je pošteno, pota drugih so dostikrat zahrbtna in mračna. Ako hočete in želite zdravja in moči domovini, zadovoljite se z dobrimi učitelji! Če hočete njeno bedo in propast, zahtevajte hujskačev!

Niso izgovorjene te besede v obrambo proti nezadovoljnim nasprotnikom, temveč nam samim v direktivo! Da nas ne bodo ona podla očitanja o našem večnem hlapčevstvu, politični hujskariji in brezverski vzgoji razburjala in nas zvodila in zapletla v boj z brezvestnimi izzivalci. Ta boj bi nas bil nevreden! Šola je za nas svetjšje, v katero vzamemo s seboj sliko trpečega človeštva in svobodne domovine, da vzbudimo v mladini usmiljenje do prvega, a ljubezen do obeh. — Onim, ki se zaletavajo s svojimi očitki v šolo, pa ni mar ne za deco, ne za Boga in ne za domovino. V mislih imajo le lastno dobičkarstvo in komandantstvo.

Vsi, ki tako razumemo in opravljamo svoje delo sedaj, kakor nekda, gremo mirno in samozavestno dalje in imamo edino željo, da bi bile tudi drugim naše pravice tako svete, kakor so svete nam pravice drugih.

Jenko.